

ŠGD „HERCEGBOSANSKE ŠUME“ d.o.o. KUPRES

ŠUMARIJA GLAMOČ

ŠUMSKOGOSPODARSKA OSNOVA

ZA ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE “GLAMOČKO”

(Skraćena verzija)

Period važnosti od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine

1. OPĆI PODACI O ŠUMSKOGOSPODARSKOM PODRUČJU

1.1. Povijesni podaci

Izvršno Vijeće BiH je 1961. godine donijelo je Odluku o osnivanju Šumsko privrednih područja (ŠPP) koja su obuhvaćala sve državne šume i šumska zemljišta. Odlukom SO Glamoč 1961. godine, Glamočko ŠPP je predano na upravljanje i gospodarenje ŠIP-u „Šator“, Glamoč. Od 1961.-1994. godine ovim područjem upravlja i gospodari ŠIPAD-ŠATOR, OOUR Šumarstvo, Glamoč. Šumarija Glamoč 1994. godine ulazi u sastav Javnog poduzeća „Šume Herceg-Bosne“ sa sjedištem u Mostaru pod nazivom „Šumarija Glamoč“. Na razini Hercegbosanske županije 1998. godine osnovano je Javno poduzeće „Hercegbosanske šume“ u čiji sastav ulazi i šumarija Glamoč.

1.2. Položaj i površina

ŠGP Glamočko je locirano između 17° 35' do 17° 06' istočne geografske dužine i 43° 52' do 44° 19' sjeverne geografske širine. Površina ŠGP Glamočko iznosi 59.175,48 ha, i podijeljena je na pet gospodarskih jedinica. Gospodarske jedinice su podjeljene u odjele i odsjeke. Revir je područje koje čini određen broj odjela unutar gospodarske jedinice. Glamoč ima devet revira.

Gospodarska jedinica	Površina (ha)		
	Obrasla	Neobrasla	Ukupno
<i>Staretina - Golija</i>	10.873,34	2.691,34	13.564,68
<i>Šator</i>	6.265,48	5.277,41	11.542,89
<i>Bunarić</i>	6.813,09	3.230,96	10.044,05
<i>Mliništa - Paripovac</i>	2.981,38	3.031,95	6.013,33
<i>Hrbaljine - Kujača</i>	7.277,36	10.733,17	18.010,53
UKUPNO	34.210,65	24.964,83	59.175,48

1.3. Orografske, hidrografske, geološko-pedološke, klimatske i vegetacijske karakteristike

Topografsko obilježje područja Glamoč je velika razvedenost planinskog masiva sa velikim visinskim rasponima. Od 900 metara nadmorske visine koja je na rubu Glamočkog polja, do visina preko 2000 metara (Cincar 2006 m). Područje pod šumskim površinama nije kompaktno i ima mnogo livada, polja i poljica.

Sadašnja hidrološka zbivanja tipična su za područje sa razvijenim krškim fenomenima na vapnencu propusnim za oborinske vode. Teren oskudijeva vodom te nema značajnih potoka i vodotoka. Uglavnom su to periodični protoci kišnih voda niz usjeke i jaruge. Sve karakteristike i odlike krša (vrtače, spilje, ponori i škrabe) zastupljene su na cijeloj površini. Osnovne hidrografske pojave Glamočkog polja čine Ribnjak i Jaruga. Izvori koji se javljaju na obodu i uglavnom na jugozapadnoj strani sa malim glacijalnim jezerom na Šatoru i dva umjetna akumulacijska jezera kod Glamoča čine najznačajnije hidrografske objekte.

Prema Osnovnoj geološkoj karti na području Glamoča je dominantan vapnenac, a manje zastupljeni su vapnenci sa dolomitom i čisti dolomiti. Utvrđeno je 6 glavnih tipova zemljišta: vapneno-dolomitna crnica (kalcimelanosol), smeđe tlo na vapnencu i dolomitu (kalcikambisol), ilimerizirano ili lesivirano tlo (luvisol), rendzina, koluvij (koluvium) i kamenjar (litosol). Vrtače su česta pojava na ovom području pa su prisutna dublja smeđa tla i lesivirana tla.

Područje šumarije Glamoč u klimatskom pogledu se nalazi u području kontinentalne klime sa karakteristikama visinske (planinske) klime. Najtopliji mjesec za Glamoč je srpanj sa srednjom temperaturom 16,9 °C, a najhladniji siječanj sa temperaturom -3,0 °C. Srednja godišnja količina padavina za Glamoč iznosi 1361 mm. Podaci o klimi područja su registrirani u meteorološkoj stanici Glamoč u periodu 1960-1991 godine.

Najveći dio površine pokrivaju raznodobne šume smreke, jele i bukve. Ostali tipovi šuma zastupljeni na ovom području su: sukcesije običnog bora prema šumama bukve i jele sa smrekom, sjemenjače predplaninskih šuma bukve, kulture običnog bora, kulture crnog bora, kulture smreke, zaštitne šume bora krivulja, panjače sekundarnih šuma bukve i šibljaci.

1.4. Miniranost područja

Odnos miniranih i neminiranih površina po gospodarskim jedinicama (površina, ha)

Obrasle površine	Staretina - Golija	Bunarić	Šator	Mliništa - Paripovac	Hrbljine - Kujača	Ukupno
Minirano	4.786,62	-	959,24	1.590,94	1.620,28	8.957,08
Neminirano	8.778,06	10.044,05	10.583,65	4.422,39	16.390,25	50.218,40
UKUPNO	13.564,68	10.044,05	11.542,89	6.013,33	18.010,53	59.175,48

1.5. Odnos obraslog i neobraslog šumskog tla po gospodarskim jedinicama

Kategorije šumskog tla po gospodarskim jedinicama						
(površina, ha)						
Kategorija šumskog tla	<i>Staretina - Golija</i>	<i>Bunarić</i>	<i>Šator</i>	<i>Mliništa - Paripovac</i>	<i>Hrbljine - Kujača</i>	Ukupno
Obraslo tlo (1000,3000,4000,5000)	10.872,34	6.928,78	7.079,22	2.981,38	7.344,27	35.206,99
Goleti unutar pojasa šuma (6000)	1.855,31	3.082,23	4.081,06	2.990,56	9.794,98	21.804,14
Neproduktivne površine u pogledu šumarstva (7000)	832,96	33,04	382,61	41,39	871,28	2.160,28
Uzurpacije (8000)	4,07					4,07
UKUPNO	13.564,68	10.044,05	11.542,89	6.013,33	18.010,53	59.175,48

1.6. Pregled površina po gazdinskim klasama za gospodarske jedinice (ha)

Gazdinska klasa	Staretina-Golija	Bunarić	Šator	Mliništa-Paripovac	Hrbaljine-Kujača
Visoke šume sa prirodnom obnovom (1000)	9321,19	6512,63	5203,16	2765,22	5962,61
Šumski zasadi (kulture) (3000)	184,70	238,36	132,45	59,10	328,92
Izdanačke šume (4000)	1367,45	62,10	929,87	157,06	985,83
Šibljac i unutar pojasa šuma (5000)	-	115,69	813,74	-	66,91
Goleti unutar pojasa šuma (6000)	1855,31	3082,23	4081,06	2990,56	9794,98
Neproductivne površine u pogledu šumarstva (7000)	831,96	33,04	382,61	41,39	871,28
Uzurpacije (8000)	4,07	-	-	-	-
Ukupno	13564,68	10044,05	11542,89	6013,33	18010,53

2. STANJE KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA

Najveća otvorenost šuma je u G.J. Staretina - Golija 12,31 m²/ha, ukupno 156,72 km cesta koje ulaze u obračun otvorenosti.

G.J. Bunarić ima 77 km cesta koje ulaze u obračun otvorenosti a ukupna otvorenost je 7,69 m²/ha.

G.J. Mliništa - Paripovac ima 47,83 km cesta koje ulaze u obračun otvorenosti, ukupna otvorenost je 8,01 m²/ha.

G.J. Šator ima 82,23 km cesta koje ulaze u obračun otvorenosti, ukupna otvorenost je 7,37 m²/ha.

G.J. Hrbaljine - Kujača ima 151,92 km cesta koje ulaze u obračun otvorenosti, ukupna otvorenost iznosi 8,86 m²/ha.

3. OCJENA GOSPODARENJA U PRETHODNOM UREĐAJNOM PERIODU

Za područje šumarije Glamoč zadnja Šumsko privredna osnova je izrađena 1983. godine, sa važnošću od 01.01.1984. do 31.12.1993. godine. Osnovu je izradilo poduzeće Šipad „Šator“, Glamoč OOUR Šumarstvo. Zbog ratnih događanja na području šumarije Glamoč u periodu od 1991. do 1995. godine podaci o izvršenju sječa su nepoznati.

U periodu od 1996. do 2002. godine rađeni su jednogodišnji planovi, izvršeni etat u tom periodu za cijelo područje šumarije iznosi 801377 m³. Osnovu sa rokom važenja od 01.01.2003. do 31.12.2012. godine je izradilo preduzeće "Mirta" Sesvete.

Osnovu sa rokom važenja od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine je izradilo preduzeće "Šuma plan" Banja Luka.

Općenito gospodarenje šumama i šumskim zemljištem na području ŠPP Glamočko s obzirom na količine drvene zalihe koje se koriste, a naročito s obzirom na relativno veliki udio crnogorice ima veliki značaj u gospodarskom pogledu, kako za općinu Glamoč, tako i za šumarstvo cijele Hercegbosanske županije i države BiH. U proteklom uređajnom razdoblju nije bilo značajnijih problema u vezi sa rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa, zaštitom šuma od šumskih insekata i biljnih bolesti i drugih štetnih faktora.

4. PLANOVI I CILJEVI GOSPODARENJA ŠUMAMA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD

U okviru ŠGO obrađeni su planovi gospodarenja za naredni uređajni period na principu kontinuiteta (potrajnosti) gospodarenja i očuvanja biodiverziteta šumskih ekosustava sukladno odredbama važeće Uredbe o šumama i Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova. Planovi sadrže ciljeve gospodarenja koji su dugoročnog karaktera i mjere za provođenje tih ciljeva za naredni uređajni period sa važnošću od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine.

Opći ciljevi gospodarenja

- Formiranje takvog sastava šuma koji će davati ujednačene prinose po količini i kvalitetu.
- Ostvarivanje trajno što većeg prinosa šuma koji će zadovoljiti potrebe društva, odnosno tržišta, kako u pogledu vrste drveta tako i u pogledu asortimana glavnih šumskih proizvoda.
- Očuvanje i jačanje ostalih općekorisnih funkcija šuma te očuvanje biodiverziteta (biološke raznolikosti) naših šuma.
- Osiguranje uvjeta za veću produktivnost rada u oblasti gajenja, iskorištavanja i zaštite šuma, primjenom odgovarajućih sustava gazdovanja.
- Ostvarivanje što boljih ekonomskih efekata sada i u budućnosti primjenom suvremenih metoda i sredstava rada u skladu sa predhodno navedenim ciljevima.

Tehnički ciljevi gospodarenja

- Odabirom vrsta drveća i njihovog omjera u smjesi koje odgovaraju ekološkim uvjetima staništa.
- Odabir sustava gospodarenja.
- Utvrđivanjem (izračunom) optimalne (normalne) drvne zalihe po veličini i debljinskoj strukturi ako je primjenjen sustav prebornih i skupinasto prebornih sječa.
- Utvrđivanjem (odabirom) dužina planskog produkcijskog perioda po vrstama drveća i načina prorjeđivanja ako su u pitanju šume sastavljene od jednodobnih sastojina, te ako se primjenjuje sustav gazdovanja skupinastim sječama, kao i ako su u pitanju jednodobne sastojine, u kojima se primjenjuje sustav skupinastih sječa ili sistem čistih sječa na velikim površinama.

Proizvodnja po pojedinim gazdinskim klasama bazira se na pravilnom izboru vrsta drveća i njihovom međusobnom omjeru smjese, što je dugoročni cilj i osnovni preduvjet za osiguranje stabilnosti i osnovnih funkcija šume.

Na temelju stanja šuma utvrđenog na osnovu provedenih pedološko-tipoloških istraživanja, objavljenih naučnih radova iz ove oblasti kao i dosadašnjih iskustava u primjeni opisanih sustava u praksi, u narednom uređajnom periodu, na "Glamočkom" ŠGP-u primjenit će se skupinasto preborni sistem sječa.

Primjenom ovog sustava gazdovanja formiraju se raznodobne, najčešće mješovite sastojine. Po pravilu obnavljanje sastojine je prirodno i nije vremenski ograničeno. Vještačka obnova sadnjom sadnica primjenjuje se samo na onim dijelovima gdje je prirodna obnova slaba i spora ili gdje unosimo vrstu drveća koja je planirana, a nema je u sastojini od prirode.

Suština sustava sastoji se u tome da se u svim sastojinama gazdinske klase u toku uređajnog perioda (turnusa sječa), provedu sječe u funkciji obnove i korištenja sastojine na skupinama i sječa u funkciji njege i korištenja izvan skupina. To znači da su sječe obnove i sječe njege prostorno odvojene u svakoj sastojini, ali se provode istovremeno.

5. PODACI O ZALIHAMA I PRIRASTU

Drvena zaliha i zapreminski prirast za šumsko gospodarsko područje "Glamočko".

Gazdinska klasa	DRVNA ZALIHA		GODIŠNJI ZAPREMINSKI PRIRAST	
	po 1 ha	na cijeloj površini (m ³)	po 1 ha	na cijeloj površini (m ³)
Visoke šume sa prirodnom obnovom (1000)	326,84	8.231.282,30	7,43	187.129,04
Šumski zasadi (kulture) (3000)	274,49	133.351,95	7,62	3.702,72
Izdanačke šume (4000)	58,06	159.239,99	3,87	10.604,81